

ТАЗИ КНИГА ТРЯБВА ДА СЕ ПРОЧЕТЕ!

(„Игри, актьори, роли в класната стая и в живота“.

Юбилеен сборник с доклади от Националната конференция в чест на проф. д.п.н. Мария Герджикова. Съст. Адриана Симеонова–Дамянова. София: Булвест 2000, 2012 г.)

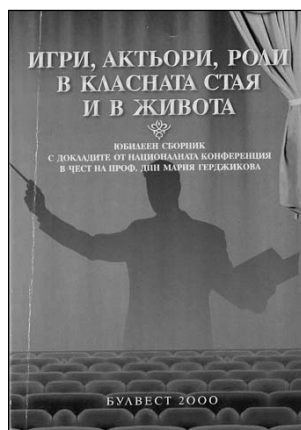
Галя Христонова

Бургаски свободен университет

Толкова нетрадиционно заглавие на юбилеен сборник с доклади от национална конференция на най-изявените в сферата на методиката на обучението по литература и български език автори подobaва на артистичен и фин човек като **проф. д.п.н. Мария Герджикова**. Нейният дългогодишен предан труд, отдаден на учителите, учениците, училището, колегите и университета заслужено предизвиква удивление и желание у методическата гилдия да сподели оригинални и многоаспектни идеи, с интересен и нетрадиционен поглед и подход. Такъв, какъвто искрено заслужава уважамата проф. Герджикова. Защото освен всепризнат учен, тя е преди всичко сърдечен и всеотдаен човек, добър учител и прекрасен колега.

Оригиналният замисъл на съставителите на сборника и най-вече на проф. д.п.н. Адриана Симеонова – Дамянова е в това, че се предлага една ефирна конструкция и подредба, далеч от скучноватите делитби на литературното обучение.

Книгата има интересна структура. Интересна като замисъл, оригинална като изпълнение, творческа като резултат. Разделена е на четири основни части, всяка от които започва с цитат от някои от многобройните трудове на проф. Мария Герджикова. Какви са игрите, кои са актьорите, как се разпределят ролите и дали онова, което се случва в класната стая, после има смисъл в живота, са най-важните въпроси, разсъждения и идеи на една впечатляваща плеада от изтъкнати специалисти по методика на обучението по литература,

по методика на обучението по български език, по методика на обучението по чужди езици, педагози, водещи учители.

Първата част е именувана **„Литературата като игра: Играем, за да знаем“** и съдържа литературни изследвания, размисли и анализи на неизследвани, неразбрани или недоразбрани творби. Проф. д.п.н. Румяна Йовева търси тържеството на живеенето и умирането в „Агонию сладка“ на Константин Павлов (*„Агонию сладка“ на Константин Павлов: Книга за умирането – единствена форма на живеене*); в „Детски теми за големи“ на Валери Петров доц. д-р Огняна Георгиева–Тенева анализира игровото като принцип на художественото моделиране (*По играта им ще ги познаете*). Един от учениците и последователите на проф. Герджикова – доц. д-р Владимир Атанасов, интерпретира разказа „Изповед“ на Елин Пелин „от гледна точка на неговата игрова, драматургична структура“ (*Игра и изповед*). Литературният кръг „Мисъл“ е определен от проф. д-р Радослав Радев като „първата творческа среда, чрез която става смяната от обредно-ритуалния тип игри... към интелектуалната забава“ (*Игрите на литературния кръг „Мисъл“ и изучаване на творчеството на Пенчо Славейков и Пейо Яворов в училище*). Някои автори проследяват и анализират различни прояви и възможности на театъра (доц. д-р Николай Чернокожов – *Историята е театър – възрожденски инсценирания*), интерпретират литературата като следа и представят идеите на Дериде „за литературата, четенето и художествената творба чрез логиката на деконструкцията“ (проф. д.п.н. Клавдия Сапунджиева – *Литературата като следа*) и др. Интересен подход за ролята на литературата в чуждоезиковото обучение от три гледни точки предлага доц. д-р Антония Радкова (*Литературата в чуждоезиковото обучение: status quo, modus operandi, quo vadis*). Мястото на литературата в теоретичните разработки, нормативните образователни документи, държавните зрелостни изпити и учебниците по чужд език са компонентите на първата гледна точка; реалното място в чуждоезиковото обучение е втората, а перспективите за в бъдеще – третата.

Във втората част **„Кой „съм“, кой „ставам“ в класната стая 1.: Играем, за да можем“** акцентът е върху изграждане и откриване на творчески възможности на учениците – проф. д.п.н. Яна Рашева–Мерджанова предлага оригинални идеи за писането на есе като „споделящо писане“ (*Писането на есе като жизнен опит (чрез метода на духовни рокади)*). Доц. д-р Соня Райчева споделя интересни, нетрадиционни идеи за приложни изяви в областта на методиката на обучението по литература (*Когато човек обича, обича въпреки всичко*). Заедно със студенти – бъдещи учители, се търсят методи и форми за самостоятелно познание с креативна насоченост, чрез които да се овладява културата. Има и няколко интересни статии на учители, които споделят конкретни идеи, реализирани в техните училища с техните ученици, някои от които „родени“ от ценното съприкосновение с многообразните и многолики

трудове на проф. Мария Герджикова. Специално внимание заслужават статиите на проф. д.п.н. Адриана Симеонова–Дамянова (*Читателят, гражданинът, „потребителят на информация“ в класната стая и в живота*) и на д-р Деспина Василева (*Развиване на гражданската компетентност на учениците чрез обучението по български език*), свързани с гражданското образование на учениците чрез обучението по български език и формиране на гражданска компетентност.

Третата част *„Учим не за училището, а за живота“* е насочена към приложимостта на литературните знания и компетентности в реалния живот. Всички автори застъпват тезата, че литературното обучение освен възможност за съприкосновение с класически и съвременни творби разширява светогледа, обогатява и активизира речника, дава друга култура, формира други ценности. С една дума – участва активно в подготовката за живота.

В тази част специално място има и обучението по български език като възможност и шанс за формиране на комуникативната компетентност в различните ѝ разновидности. Проф. д-р Ангел Петров интерпретира същността на дискурсия подход към обучението по български език, обръщайки специално внимание на феномените дискурс и дискурсна компетентност (*Дискурсият подход към обучението по български език*). Д-р Мая Падешка анализира „основните групи трансверсални компетентности и предлага конкретен методически интердисциплинарен проект за развиване на трансверсални компетентности от интелектуален характер“ (*Трансверсалните компетентности с оглед на обучението по български език*). Играта като образователна практика разглеждат в своята статия доц. д-р Ганка Янкова и Светлана Милева и предлагат методически идеи „за адекватното A Must-Read Book вписване в образователния дискурс в различни класове“ (*Разпознаване на играта и като полезна образователна практика*). Вълшебните приказки и героите в тях са в центъра на вниманието на гл.ас. д-р Мария Илчевска (*Героят-маг във вълшебната приказка. Трудните задачи в контекста на жреческо-царския митологичен модел*).

Освен българския език и литературата на вниманието на авторите са руския език, учебните текстове по история от гледна точка на семантиката. На межкултурната компетентност, формирана в обучението по руски език, е посветила своята разработка главен ас. Аглая Маврова (*Лингвокултурният концепт в класната стая: Един модел за обучение в межкултурна компетентност*).

В четвъртата част *„Кой „съм“, кой „ставам“ в класната стая“* ролите в класната стая са в основата на повечето статии. Доц. д-р Вергиния Колева анализира какви са връзките на ролята „Учител“ с други социални роли, какво представлява играта на въпроси и отговори и какъв е ученикът в ролята на Лидер (*Ролите, които...*). Какви са ролевите ситуации в часовете по лите-

ратура и как те могат да станат „път за предизвикване на съпричастност към проблемите“ разкрива в своята статия Николина Георгиева (*Ролеви ситуации в часовете по литература в гимназиалния курс*). Да сравни образованието по литература в България и анализира постиженията на българските ученици, участвали в международното изследване по четене PIRLS'2006, си е поставила за цел доц. д-р Татяна Ангелова (*Какви умения за възприемане на художествен текст имат българските четвъртокласници според резултатите от международното изследване PIRLS'2006*). Общ преглед на играта, видовете игри в образователния процес предлага доц. д-р Галена Иванова (*Теоретико-приложно осмисляне на играта от позициите на дейността, системния и технологичния подход*). Да селектира и диференцира тези, които могат и трябва да бъдат учители, от тези, които са неподходящи за тази професия, се е заела гл. ас. д-р Теменуга Танева (*Homo faber и/или homo ludiens – разпознаването на учителя (по литература) в процеса на образователното му ставане*).

Ценна и полезна е и библиографската справка на основните научни трудове на проф. Герджикова.

Независимо кой е авторът, независимо каква е темата, във всеки текст явно или между редовете прозира детайлното познаване, цитиране, интерпретиране на трудовете на проф. Мария Герджикова. Че всички са нейни ученици, че всички са я „чели“, „слушали“, разбрали и цитирали, е най-скромното, което може да се види и каже. Голямото, значимото е това, че всички са толкова пристрастени, заплениени, отговорни и всеотдайни към онова, на което са се отдали. Също като проф. Герджикова. Това вече е добрата школа.

„*Игри, актьори, роли в класната стая и в живота*“ не е просто сборник с доклади от конференция по повод на годишнината на проф. Герджикова. Това е ценно и полезно методическо издание с преживени педагогически мигове, изминати пътеки и пътища и много разнородни и разнообразни идеи. То е за всеки, организирал и посветил живота, времето и енергията си на благородната, а дано и благодатна професия да учи другите.

A MUST-READ BOOK

Prof. Galya Hristozova Dr. Habil.

✉ Burgas Free University, 62, San Stefano Str.
8001 Burgas, Bulgaria
hristozova@bfu.bg